

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут

«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПРОГНОЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

спеціальність С3 «Міжнародні відносини»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

вид дисципліни обов'язкова

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«28» серпня 2025 року, протокол №1

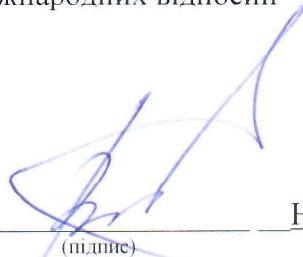
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Сергій ЛУБЕНЕЦЬ, канд. техн. наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри міжнародних відносин.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

_____
(підпис) Наталія ВІННИКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (магістерського рівня)

_____
(підпис) Ірина ПЕРЕСИПКІНА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

_____
(підпис) Ганна ПАНАСЕНКО
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Прогнозування в міжнародних відносинах» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» підготовки магістра спеціальності СЗ «Міжнародні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є забезпечення ефективності вирішення здобувачами професійних задач у сфері міжнародних відносин шлях застосування методів та інструментарію моделювання й наукового прогнозування.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування у здобувачів системи фундаментальних теоретичних знань та практичних навичок щодо аналізу та використання процесів формування управлінських рішень у міжнародних відносинах за підтримки моделювання та прогнозування;
- формування знань та навичок з основ побудови прогнозних моделей та реалізації методів прогнозування в міжнародних відносинах;
- формування вмінь застосовувати отримані знання у вирішенні професійних задач у сфері міжнародних відносин.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
8 год. (практ.), 8 год. (сем.)	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
88 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

- загальні компетентності:

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики;

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтувати прийняті рішення;

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень;

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки;

СК11. Здатність аналізувати природу зовнішньої політики та міжнародних відносин, еволюцію підходів до їх формування та здійснення, принципи організації та функціонування інститутів зовнішньої політики, прогнозувати систему міжнародних відносин.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти наступних програмних результатів навчання відповідно до ОПП:

РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики;

РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН13. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

РН15. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

1.8. Пререквізити

Вивчення дисципліни передбачає засвоєння кредитів з дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень міжнародних відносин», «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку», «Проблеми національної та регіональної безпеки».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи прогнозування в міжнародних відносинах

Тема 1. Прогнозне моделювання як основа прогнозування в міжнародних відносинах

Застосування наукового методу та системного підходу до прийняття рішень у міжнародних відносинах. Поняття прогнозного моделювання та його необхідність. Базові типи прогнозних моделей та їх характеристики. Математичні прогнозні моделі у міжнародних відносинах та етапи їх побудови. Загальні проблеми прогнозного моделювання в міжнародних відносинах. Класифікація прогнозних моделей у міжнародних відносинах.

Тема 2. Оптимізаційні методи прогнозування в міжнародних відносинах

Прогнозування міжнародних відносин в умовах визначеності. Прогнозні моделі лінійного програмування в міжнародних відносинах, їх застосування та оптимізація. Економіко-політичні прогнозні моделі в міжнародних відносинах. Прогнозне моделювання оптимального розподілу ресурсів. Моделі багатокритеріальної оптимізації в міжнародних відносинах. Міжнародний економічний аналіз як форма прогнозного моделювання в міжнародних відносинах.

Тема 3. Прогнозування міжнародних відносин в умовах невизначеності та ризику

Основи прогнозування міжнародних відносин в умовах невизначеності та ризику. Прогнозні моделі матриці цінності альтернатив в умовах невизначеності та ризику, їх застосування в міжнародних відносинах. Прогнозна модель матриці загрози альтернатив в умовах невизначеності та її застосування в міжнародних відносинах. Метод дерева рішень у прогнозуванні міжнародних відносин. Метод нечіткої логіки у прогнозуванні міжнародних відносин. Прогнозування систем масового обслуговування в міжнародних відносинах. Основи імітаційного прогнозування в міжнародних відносинах.

Тема 4. Прогнозування міжнародних відносин в умовах конфлікту

Основи прогнозування міжнародних відносин в умовах конфлікту. Прогнозні моделі теорії ігор у чистих та змішаних стратегіях в міжнародних відносинах. Клітинне прогнозування в дослідженні міжнародних відносин. Прогнозування електорального процесу. Прогнозування соціополітичних процесів. Прогнозування гонки озброєнь. Прогнозування співробітництва та боротьби за існування. Прогнозування взаємодії в соціальній сфері. Прогнозування соціальної динаміки. Логістичні прогнозні моделі в міжнародних відносинах. Прогнозування мобілізації населення. Рівновага, стійкість та хаос у мобілізаційних прогнозних моделях. Прогнозування завоювання ринку.

Розділ 2. Кількісні та якісні методи прогнозування в міжнародних відносинах

Тема 5. Кількісні методи прогнозування в міжнародних відносинах

Поняття про кількісні методи прогнозування та їх застосування в міжнародних відносинах. Метод частотного аналізу та його реалізація. Статистичні методи дослідження зв'язків між факторами, що визначають стан держав та їх положення на світовій арені. Метод регресійно-кореляційного аналізу у прогнозуванні міжнародних відносин. Метод парного регресійно-кореляційного аналізу. Метод множинного регресійно-кореляційного аналізу. Метод аналізу часових рядів у прогнозуванні міжнародних відносин.

Тема 6. Експертні методи прогнозування в міжнародних відносинах

Використання непараметричних критеріїв при прогнозуванні міжнародних відносин. Методи якісного прогнозування в міжнародних відносинах. Методи експертних оцінок та їх застосування у прогнозуванні міжнародних відносин. Експертний метод Дельфі. Комплексні методи прогнозування політичного розвитку країни та міжнародних відносин.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем.	інд.	с. р.		л	п	сем.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основи прогнозування в міжнародних відносинах												
Тема 1. Прогнозне моделювання як основа прогнозування в міжнародних відносинах	20	4		2		14						
Тема 2. Оптимізаційні методи прогнозування в міжнародних відносинах	21	2	2	2		15						
Тема 3. Прогнозування міжнародних відносин в умовах невизначеності та ризику	19	2	2	1		14						
Тема 4. Прогнозування міжнародних відносин в умовах конфлікту	20	2	2	1		15						
Разом за розділом 1	80	10	6	6		58						
Розділ 2. Кількісні та якісні методи прогнозування в міжнародних відносинах												
Тема 5. Кількісні методи прогнозування в міжнародних відносинах	20	4	1	1		14						
Тема 6. Експертні методи прогнозування в міжнародних відносинах	20	2	1	1		16						
Разом за розділом 2	40	6	2	2		30						
Усього годин	120	16	8	8		88						

4. Теми семінарських, практичних занять

4.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні аспекти прогнозного моделювання в міжнародних відносинах	2
2	Оптимізаційні прогнозні моделі в міжнародних відносинах	2
3	Прогнозування міжнародних відносин в умовах невизначеності та ризику	1
	Прогнозування міжнародних відносин в умовах конфлікту	1
4	Кількісні моделі та методи прогнозування в міжнародних відносинах	1
	Експертні методи прогнозування в міжнародних відносинах	1
	Разом	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оптимізаційні прогнозні моделі в міжнародних відносинах	2
2	Прогнозування міжнародних відносин в умовах невизначеності та ризику	2
3	Прогнозування міжнародних відносин в умовах конфлікту	2
4	Кількісні моделі та методи прогнозування в міжнародних відносинах	1
	Експертні методи прогнозування в міжнародних відносинах	1
	Разом	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Прогнозне моделювання як основа прогнозування в міжнародних відносинах Вивчення питань для самостійного опрацювання, підготовка до семінарських занять. З використанням лекційного матеріалу та інформаційних джерел [1-3,8-11] опрацювати наступні питання: – необхідність моделювання в процесі прийняття управлінських рішень у міжнародних відносинах; – суть загальних проблем моделювання та прогнозування; – класифікація основних моделей і методів прогнозування в міжнародних відносинах; – характеристика основних прогнозних моделей в міжнародних відносинах. Підготуватися до семінарських занять за темою	14
2	Тема 2. Оптимізаційні методи прогнозування в міжнародних відносинах Вивчення питань для самостійного опрацювання, підготовка до практичних та семінарських занять, виконання контрольних завдань практичної роботи. З використанням лекційного матеріалу та інформаційних джерел [1-4,10,11,14] опрацювати наступні питання:	15

	<ul style="list-style-type: none"> – оптимізаційні задачі у міжнародних відносинах із застосуванням моделі лінійного програмування; – оптимізаційні методи формування виробничих програм міжнародних корпорацій та вирішення логістичних задач; – особливості моделей багатокритеріальної оптимізації у міжнародних відносинах. <p>Підготуватися до практичних та семінарських занять за темою, виконати контрольні завдання практичної роботи</p>	
3	<p>Тема 3. Прогнозування міжнародних відносин в умовах невизначеності та ризику</p> <p>Вивчення питань для самостійного опрацювання, підготовка до практичних та семінарських занять, виконання контрольних завдань практичної роботи.</p> <p>З використанням лекційного матеріалу та інформаційних джерел [1-4,10, 14] опрацювати наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – особливості прогнозування у міжнародних відносинах в умовах невизначеності та ризику; – моделі матриці цінності та загрози альтернатив у міжнародних відносинах; – особливості застосування метода дерева рішень у міжнародних відносинах; – особливість моделей і методів нечіткої логіки в міжнародних відносинах; – загальні питання імітаційного прогнозного моделювання в міжнародних відносинах. <p>Підготуватися до практичних та семінарських занять за темою, виконати контрольні завдання практичної роботи</p>	14
4	<p>Тема 4. Прогнозування міжнародних відносин в умовах конфлікту</p> <p>Вивчення питань для самостійного опрацювання, підготовка до практичних та семінарських занять, виконання контрольних завдань практичної роботи.</p> <p>З використанням лекційного матеріалу та інформаційних джерел [1-4,10,11,14] опрацювати наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основи теорії ігор; – прогнозні моделі теорії ігор у чистих та змішаних стратегіях; – особливості клітинного прогнозного моделювання при дослідженні географічних особливостей регіону та аналізі комунікативних процесів; – еволюційні процеси та моделі життєвого циклу в міжнародних відносинах; – прогнозні моделі хвильової динаміки в міжнародних відносинах; – характеристики моделі гонки озброєнь Річардсона; – логістичні прогнозні моделі в міжнародних відносинах. <p>Підготуватися до практичних та семінарських занять за темою, виконати контрольні завдання практичної роботи</p>	15
5	<p>Тема 5. Кількісні методи прогнозування в міжнародних відносинах</p> <p>Вивчення питань для самостійного опрацювання, підготовка до практичних та семінарських занять, виконання контрольних завдань практичної роботи.</p> <p>З використанням лекційного матеріалу та інформаційних джерел [1-11,14] опрацювати наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – характеристика кількісного прогнозування в міжнародних відносинах; – метод частотного аналізу при прогнозуванні міжнародних відносин; 	14

	<ul style="list-style-type: none"> – суть регресійно-кореляційного аналізу у прогнозуванні міжнародних відносин; – моделі парного та множинного регресійно-кореляційного аналізу в прогнозуванні міжнародних відносин; – метод аналізу часових рядів, характери та типи трендів. <p>Підготуватися до практичних та семінарських занять за темою, виконати контрольні завдання практичної роботи</p>	
6	<p>Тема 6. Експертні методи прогнозування в міжнародних відносинах</p> <p>Вивчення питань для самостійного опрацювання, підготовка до практичних та семінарських занять.</p> <p>З використанням лекційного матеріалу та інформаційних джерел [2,4-11,14] опрацювати наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – загальна характеристика якісного прогнозування в міжнародних відносинах; – моделі й методи якісного (експертного) прогнозування в міжнародних відносинах; – основні вимоги до організації та проведення експертного прогнозування; – суть процедури Дельфі та приклади її застосування при прогнозуванні в міжнародних відносинах. <p>Підготуватися до практичних та семінарських занять за темою</p>	16
	Разом	88

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми матриця відповідності освітнього компоненту «Прогнозування в міжнародних відносинах», методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики/форми оцінювання
РН1	Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики	Пояснювально-ілюстративний, проблемно-орієнтований, інтерактивний, інформаційно-комп'ютеризований, інформаційно-рецептивний методи – для викладення нового матеріалу (лекційні та лекційно-практичні форми навчання). Репродуктивний метод – для формування у здобувачів знань, навичок і вмінь та основних розумових операцій (практичні та семінарські заняття, самостійна робота та	Усне опитування та дискусія за навчальними питаннями; виконання практичних та контрольних завдань; оформлення та захист результатів практичних робіт; екзаменаційна робота, екзаменаційні тестові завдання

		індивідуальні контрольні завдання)	
PH6	Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики	Дослідницький метод – для проявлення ініціативи, самостійності, творчого пошуку у дослідницькій діяльності (практичні та семінарські заняття, самостійна робота та індивідуальні контрольні завдання різного рівня складності)	Виконання практичних та контрольних завдань; оформлення та захист результатів практичних робіт; екзаменаційна робота, екзаменаційні тестові завдання
PH10	Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем	Репродуктивний метод – для формування у здобувачів знань, навичок і вмінь та основних розумових операцій (практичні та семінарські заняття, самостійна робота та індивідуальні контрольні завдання)	Виконання практичних та контрольних завдань; оформлення та захист результатів практичних робіт; екзаменаційна робота, екзаменаційні тестові завдання
PH13	Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики	Пояснювально-ілюстративний, проблемно-орієнтований, інтерактивний, інформаційно-комп'ютеризований, інформаційно-рецептивний методи – для викладення нового матеріалу (лекційні та лекційно-практичні форми навчання). Репродуктивний метод – для формування у здобувачів знань, навичок і вмінь та основних розумових операцій (практичні та семінарські заняття, самостійна робота та індивідуальні контрольні завдання)	Усне опитування та дискусія за навчальними питаннями; виконання практичних та контрольних завдань; оформлення та захист результатів практичних робіт; екзаменаційна робота, екзаменаційні тестові завдання
PH15	Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних	Репродуктивний метод – для формування у здобувачів знань, навичок і вмінь та основних розумових операцій (практичні та семінарські заняття, самостійна робота та індивідуальні контрольні завдання). Дослідницький метод – для проявлення ініціативи, самостійності, творчого пошуку у дослідницькій діяльності	Усне опитування та дискусія за навчальними питаннями; виконання практичних та контрольних завдань; оформлення та захист результатів практичних робіт; екзаменаційна

	комунікацій та регіональних студій	(практичні та семінарські заняття, самостійна робота та індивідуальні контрольні завдання різного рівня складності)	робота, екзаменаційні тестові завдання
--	------------------------------------	---	--

8. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Прогнозування в міжнародних відносинах» здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які передбачають поточний та підсумковий семестровий види контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять з дисципліни протягом навчального семестру у формі усного опитування та навчальної дискусії з перевіркою знань здобувачів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання практичних робіт; контролю виконання завдань для самостійної роботи, а також перевірки рівня виконання, оформлення і захисту результатів практичних і контрольних завдань.

Підсумковий семестровий контроль проводиться під час семестрового екзамену у формі розгорнутих відповідей на теоретичні питання за темами дисципліни. Екзаменаційний білет містить два теоретичні питання, здобувач одержує до 20 балів за відповідь на кожне питання. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40.

За бажанням здобувач має можливість обрати тестову форму екзаменаційних завдань, яка містить 80 тестових завдань. Здобувач одержує 0,5 бали за кожну правильну відповідь.

9. Схема нарахування балів

Розподіл максимально можливих балів успішності здобувачів за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю наступний:

Поточний контроль, самостійна робота						Підсумковий контроль	Сума	
Розділ 1				Розділ 2		Екзамен		
T1	T2	T3	T4	T5	T6		Разом	
10	10	10	10	10	10	60	40	100

T1-T6 – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Наявні результати поточного та підсумкового контролю знань здобувачів оцінюються за наступними методами та критеріями:

Критерії та методи оцінювання навчальних досягнень

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Участь у навчальній дискусії,	Здобувач бере активну участь у дискусії, добре засвоїв навчальний матеріал за темою, вміє використовувати теоретичні знання при виконанні самостійної роботи та практичних завдань, можливо з незначними неточностями. Оформлення практичних	9-10

виконання та оформлення практичних робіт	результатів є логічним, послідовним та охайним, згідно вимог	
	Здобувач бере активну участь у дискусії, добре засвоїв навчальний матеріал за темою, вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні самостійної роботи та практичних завдань з наявністю незначних помилок та неповних висновків. Оформлення практичних результатів є послідовним та охайним, згідно вимог	6-8
	Здобувач бере участь у дискусії, в основному опанував навчальний матеріал за темою, вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні самостійної роботи та практичних завдань з наявністю суттєвих помилок у результатах та висновках. Оформлення результатів є охайним, мають місце незначні відхилення від вимог	3-5
	Здобувач не бере участі в дискусії, поверхово або взагалі не опанував навчальний матеріал за темою, мають місце значні труднощі у виконанні самостійної роботи та практичних завдань, які не виконані загалом або виконані частково з грубими помилками та не правильними висновками. Оформлення результатів не охайне, не відповідає вимогам	0-2
Екзаменаційні завдання (за одне питання екзаменаційного білету)	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить і будує відповідь, грамотно висловлює свої міркування, впевнено та у достатній мірі відповідає на додаткові питання. Вміє використовувати теоретичні знання при розв'язанні конкретних проблемних ситуацій, можливо з незначними неточностями	16-20
	Здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано будує відповідь, але припускається певних похибок у логіці викладу, не в повній мірі відповідає на додаткові питання. При вирішенні проблемних ситуацій допускає незначні помилки, робить не зовсім повні висновки	11-15
	Здобувач в основному опанував теоретичний матеріал, але не переконливо відповідає та плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість і демонструють відсутність стабільних знань. При вирішенні проблемних ситуацій здобувач без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається суттєвих помилок	6-10
	Здобувач поверхово або взагалі не опанував теоретичний матеріал, не знає наукових фактів та визначень, проявляє слабкість або відсутність наукового мислення, стикається зі складнощами при відповіді на додаткові питання. Мають місце значні труднощі у вирішенні конкретних проблемних ситуацій	0-5

Додатково до балів за виконання завдань (вивчення тем) дисципліни здобувач може отримати до 10 балів за такі види активностей:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів за тематикою дисципліни на платформах Google, Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах за тематикою дисципліни (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях за тематикою дисципліни, що підтверджується відповідними матеріалами.

Підсумкова кількість балів з дисципліни «Прогнозування в міжнародних відносинах» розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового контролю (екзамену). Максимальна сума балів складає 100 балів.

Набрана кількість балів є основою для оцінки за національною шкалою згідно наступної шкали оцінювання:

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Вонсович С.Г. Політичний аналіз і прогноз: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 228 с.
2. Галушак М.П., Галушак О.Я., Кужда Т.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с.
3. Дерев'янку С. М., Матвієнків С. М. Політичне прогнозування: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Вид-во ПНУ ім. В. Стефаніка, 2022. 146 с.
4. Ковальчук О.Я. Математичне модулювання та прогнозування в міжнародних відносинах: підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2021. 412 с.
5. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. К.: Кондор, 2021. 194 с.
6. Лозовська Л.І., Бандоріна Л.М., Савчук Л.М., Удачина К.О. Прогнозування соціально-економічних процесів : навчальний посібник. Дніпро : УДУНТ, 2022. 146 с.
7. Лубенець С.В. Дистанційний курс «Прогнозування в міжнародних відносинах». Moodle. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14924>
8. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 201 с.
9. Чупрій Л.В. Моделювання та прогнозування соціальних процесів. К. : НАУ, 2020. 40 с.
10. Routledge Handbook of Foreign Policy Analysis Methods / ed. by P.A. Mello, F. Ostermann. London, N. Y.: Routledge, 2022. 602 с.

Допоміжна література

11. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навч. посібник. К. : ЦУЛ, 2013. 420 с.
12. Кігель В.Р. Методи і моделі підтримки прийняття рішень у ринковій економіці. К. : ЦНЛ, 2018. 202 с.
13. Лубенець С.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навчальний посібник. Львів : ПП «Магнолія 2006», 2010. 262 с.
14. Лубенець С.В., Новікова Л.В., Харченко І.М. Прикладна інформатика: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. 195 с.

15. Меркулова Т.В., Лубенець С.В. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчально-методичний посібник. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2017. 87 с.
16. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. 66 с.
17. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 6 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

18. Горбатенко В.П., Бутовська І.О. Політичне прогнозування / Навчальний посібник. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-25.html>
19. Аналіз даних за допомогою Excel та R від IBM: <https://coursera.org/professional-certificates/ibm-data-analyst-r-excel>
20. Лубенець С.В. Моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах: методичні вказівки до практичних та семінарських занять з дисципліни для магістрів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 47 с.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії **обставин непереборної сили** освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання, або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Прогнозування в міжнародних відносинах».

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни «Прогнозування в міжнародних відносинах»

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник директора ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» з навчальної роботи

_____

(підпис)

_____

(прізвище, ініціали)

«____» _____ 20____ р.

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____

(підпис)

_____

(прізвище, ініціали)

«____» _____ 20____ р.